

Sådan bruger du Bi-PAP-apparatet Aircurve 10 CS Pacewave

Du skal i gang med at bruge Bi-PAP-apparat på grund af central søvnapnø.

I denne pjece får du hjælp og gode råd til, hvordan du skal bruge og vedligeholde Bi-PAP-apparatet. Sammen med Bi-PAP-apparat har du også fået en informationsfolder fra leverandøren, som du skal orientere dig i. En sygeplejerske har allerede instrueret dig i, hvordan du bruger apparatet, og indstillet det, så det passer til dig.

Hvad er central søvnapnø

Normalt får nervesystemet os til at trække vejret automatisk 12-14 gange i minuttet. Ved central søvnapnø opstår der vejrtrækningspauser, fordi der mangler en impuls fra nervesystemet, og man "glemmer" derfor at lave en vejrtrækning. Vejrtrækningspausen varer ofte $\frac{1}{2}$ – 1 minut, men det kan variere. Der findes forskellige årsager til central søvnapnø, fx:

- nedsat hjertefunktion.
- tidligere hjerneblødning eller blodprop i hjernen.
- sygdomme, der giver svækkede muskler eller nervefunktion.
- at man tager fast smertestillende medicin, såsom morfin.

Sådan virker behandlingen

Bi-PAP-apparatet behandler både obstruktiv og central søvnapnø.

Hvis du kender til et almindeligt CPAP-apparat, så ved du måske, at det blæser luft ned i dit svælg hele tiden, for at holde det åbent og dermed forhindre, at du lukker til i svælget og undgår en vejrtrækningspause, kaldet apnø. Luften blæses ned i svælget med varierende tryk. Apparatet starter på et lavt lufttryk, som er det tryk, du falder i søvn med. Når du i løbet af natten har apnøperioder, registrerer apparatet det og stiger automatisk i tryk.

Når apparatet behandler dine centrale vejrtrækningspauser, sker det ved, at apparatet har "målt" din egen vejrtrækning og prøver at efterligne en af dine egne vejrtrækninger, så du undgår den centrale vejrtrækningspause.

Det er ikke alle apnøer, apparatet når at behandle. Du er velbehandlet, hvis dit antal apnøer per time (AHI) er under 5. Det er helt i orden, hvis dit AHI er over 5 nogle enkelte dage. Du kan se dit AHI på apparatets søvnrapport (se næste side).

Sådan bruger du apparatet

Bi-PAP-apparatet er lavet sådan, at det begynder at blæse, når du begynder at trække vejret i masken, og stopper, når det har registreret, at du ikke har masken på længere. Du behøver dermed ikke tænde og slukke Bi-PAP-apparatet, når du tager masken af og på.

Hvis du skal op om natten

Skal du op i løbet af natten, kan du slukke apparatet på knappen, som er vist med rød pil på billedet nedenfor. Du behøver ikke at tage masken af, men kan blot koble den fra slangen. Når du kobler masken til igen og begynder at trække vejret, starter apparatet automatisk. Hvis du oplever, at apparatet ikke tænder og slukker automatisk, kan du også bruge tænd-/sluk-knappen. Du kan også bruge denne knap til at slukke apparatet, hvis du vågner om natten, mens apparatet er ved at behandle dig, og det derfor blæser kraftigt.

Hvis du vil slukke apparatet på stikkontakten om morgenen, så vent med at slukke, indtil der er gået 10 minutter, da apparatet lagrer data i den tid.

Hold munden lukket

Det er vigtigt, at du holder munden lukket, hvis du har en maske, som kun sidder på næsen. Åbner du munden, blæser luften ud gennem din mund. Det kan være ubehageligt, og behandlingen vil ikke virke optimalt. Kroppen vænner sig efterhånden til at holde munden lukket om natten, når du sover. Tilvænningen kan tage fra få dage op til uger. Har du problemer med at vænne dig til behandlingen, er det helt normalt. Bliv ved med at øve dig. Så vænner du dig efterhånden til behandlingen.

Sådan bruger du slangen

Placér slangen, så den ikke generer

Du skal placere Bi-PAP apparatets slange på en måde, så du frit kan vende dig i sengen om natten. Det forhindrer, at slangen flytter på masken om natten. Nogle har apparatet til at stå på natbordet, andre har det på en hylde over sengen. Placeringen har ingen betydning for apparatets funktion. Det vigtigste er, at det ikke generer dig. Det er dog vigtigt, at apparatet ikke står på gulvet, da der så kan komme for meget støv i apparatets filter til, at det behandler optimalt.

Reparér slangen, hvis den bliver utæt

Du kan godt opleve, at der går hul på slangen, især hvis du er kommet til at trække i den. Sker det, kan du reparere den midlertidigt ved at sætte et stykke plaster på hullet. En utæt slange skal dog udskiftes, og du bør derfor kontakte Hjælpemiddeldepotet.

Sådan bruger du masken

Væn dig til masken

Det tager tid at vænne sig til at sove med masken, men giv ikke op, selv om det er besværligt i starten. Det kan være en god idé at tage masken på i dag- timerne for at vænne dig til den og til lufttrykket. Du kan i starten vælge at tage masken på uden luft i slangen og bare gå eller sidde med masken i 5-10 minutter. Når du er klar til det, kan du sætte luftslangen på for dermed også at vænne dig til det. Det vigtigste er, at du ikke giver op, men er vedholdende og prøver at bruge maske og apparat **hver nat**.

Sørg for, at masken sidder behageligt

Når du skal i gang med at bruge Bi-PAP-apparatet om natten, tager du masken på, så den sidder så behageligt som muligt. Den må ikke stramme, så du vågner med mærker i ansigtet, men den må heller ikke være så løs, at der suser luft ud ved siden af masken. Det er okay, at der kommer lidt luft ved siden af masken, så længe det ikke blæser dig i øjnene.

På apparatet vises en søvnrapport. Sidder masken tæt, vises en grøn smilende smiley ud for maskeforsegling. Er der for meget lækage (luft ved siden af masken), vises en rød, sur smiley.

Grøn smiley ud for maskeforsegling betyder, at masken sidder tilpas til i ansigtet.

Vises den sure smiley, kan du prøve at stramme remmene på din maske, så den sidder tættere til dit ansigt, eller du kan rette på den måde, masken sidder på. Er der efter 7-14 dage fortsat en sur smiley på din søvnrapport, kan du ringe til afdelingen og få hjælp.

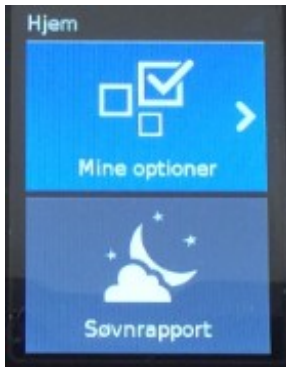
Dette kan du se ud af søvnrapporten

Information	Betydning
Brug timer	Fortæller dig, hvor mange timer du har sovet med apparatet.
Hændelser per time	Kaldes også AHI og fortæller, hvor mange apnøer du i gennemsnit har haft i timen, som apparatet ikke har nået at behandle.
Maskeforsegling	Fortæller, om masken er tæt. Grøn smiley = masken er tæt. Rød smiley = justér på masken.
Fugter	Fortæller, om din fugter fungerer korrekt.

Hvis du er interesseret i at vide mere om, hvordan og hvor meget du har brugt apparatet, kan du dreje på den store reguleringsknap og derefter se de følgende informationer.

Information	Betydning
Periode	Vælg selv perioden ved at trykke på den store reguleringsknap og der-efter vælge, om perioden skal stå på 1 dag, 1 uge, 1 måned, 3 måneder, 6 måneder eller 1 år.
Dage brugt	Her ser du, hvor mange dage du har brugt apparatet i den valgte periode.
Dage 4 timer+	Her ser du, hvor mange dage du har brugt apparatet i mere end 4 timer.
Gns. brug	Viser, hvor mange timer du bruger apparatet i gennemsnit.
Anv. tim.	Viser, hvor mange timer du har brugt apparatet.
Tryk	Viser, hvilket tryk apparatet bruger til at behandle dig.
Læk	Viser, hvor megen lækage der er fra din maske.
AHI	Dit AHI (apnø per time) i perioden.
Total AI	Total AI fortæller dig, hvor mange obstruktive apnøer du har haft.

Andet, du kan se på apparatet

Når du tænder dit apparat, kommer der to menufelter frem:

- Mine optioner
- Søvnrapport

Søvnrapporten er beskrevet i det ovenstående. Herunder kan du læse, hvad du kan se under optioner.

Da du fik dit Bi-PAP-apparat, indstillede sygeplejersken apparatet, så det passer til dig. Er der alligevel noget, du gerne selv vil ændre, kan du gøre det under 'Mine optioner'. Vælg 'Mine optioner' ved at trykke på den store reguleringsknap, når feltet lyser op. Du kan nu ændre de indstillinger, der er vist herunder:

Funktioner	Betydning
Rampetid	Rampetid er den tid, hvor apparatet kører med lavt tryk. Det lave tryk gør det lettere for dig at falde i søvn. Rampetiden indstilles ved at trykke på reguleringsknappen, når feltet med rampetid lyder op. Herefter kommer du ind til funktionen, hvor du kan vælge: <ul style="list-style-type: none"> • Fast rampetid: Du kan indstille apparatet til en fast rampetid fra 5-45 minutter, afhængigt af hvor hurtigt du falder i søvn. • Ingen rampetid: Apparatet begynder at behandle dig, så snart du tager masken på.
Climate Ctrl	Hvis 'Climate Ctrl' står på Auto, tilpasser apparatet selv den mængde fugt og varme, der tilføres luften. Vil du ændre på dette, så se nærmere i beskrivelsen i afsnittet om fugteren senere i pjecen.
SmartStart	Når SmartStart er slået til, tænder og slukker apparatet selv, når du tager masken af og på. Er den slået fra, skal du selv tænde og slukke for apparatet på knappen øverst på apparatet.
Maske	Her kan du indstille, hvilken masketype du har til apparatet. Det er vigtigt, at det er den rigtige masketype, der er registreret, ellers kan det påvirke behandlingen.
Kør masketilpas	Her kan du tjekke, om din maske slutter tæt.
Kør opvarmning	Her kan du opvarme fugteren, så den opnår den rette temperatur, før du tager masken på.
Flyfunktion	Når flyfunktionen er slået til, vil data fra dit Bi-PAP-apparat automatisk kunne overføres til Søvncenter Nord. Funktionen er endnu ikke klar til brug, men når den er klar, vil vi informere om det, hvis det bliver relevant for dig at benytte den.

Sådan bruger du fugteren

Fugteren tilfører luften fugt, hvilket kan være mere behageligt for dig, når du skal begynde med Bi-PAP-behandlingen. Du kan bruge fugteren, hvis dine slimhinder i næse/svælg har tendens til at tørre ud.

Fugteren tages ud ved at trykke ned på den store grå knap samtidig med, at du trækker udad. Du må gerne bruge vand fra vandhanen, men hvis du vil undgå kalkaflejringer, kan du bruge demineraliseret vand.

Fugteren er fra firmaets side indstillet til at regulere varme og fugt automatisk. Hvis du ikke finder disse indstillinger behagelige, kan du ændre på fugtighed og temperatur ved at gå ind i 'Mine optioner' og finde 'Climate ctrl' som vist i boksen:

Climate Ctrl

Hvis 'Climate Ctrl' står på Auto, indstiller apparatet selv fugtigheds-niveauet. Hvis du i stedet gerne selv vil indstille fugtigheden og den varme, der er i luften, skal du indstille 'Climate Ctrl' til Manuel. Dette gør du ved at trykke på reguleringsknappen, når feltet med 'Climate Ctrl' lyser op. I indstillingen, der kommer frem, kan du nu ændre fra Auto til Manuel.

Hovedmenuen kommer nu til at se sådan ud:

Her kan du nu indstille slangetemperaturen og fugtighedstemperaturen hver for sig. Du kan også vælge kun at have den ene del slået til, altså enten kun

slangetemperatur eller fugter. Eller du kan vælge at slå begge dele fra og dermed slet ikke bruge

fugteren. Det betyder, at du får den luft i masken, som apparatet trækker ind fra dit soveværelse med den varme og fugtighed, der er der.

Du indstiller på slangetemperaturen og fugtighedsniveauet ved at dreje på reguleringsknappen, så feltet, du ønsker at ændre, lyser op. Herefter trykker du på reguleringsknappen og kommer ind i menuen, hvor du kan ændre på indstillingen. Det gør du ved at dreje på reguleringsknappen.

- Slangetemperaturen kan indstilles til mellem 16 og 30 grader. Her giver 27 grader den bedste komfort.
- Fugtighedsniveau kan stilles fra 1-8. Vælg den fugtighed, der passer bedst til dig. Hvis du føler dig tør i næse og mund, kan du skrue op for fugten. Får du fugt i masken, skal du skrue ned for fugten.

Sådan rengør du udstyret

APPARATET

Gør apparatet rent én gang om ugen. Selve apparatet skal tørres af med en opvredet klud, eventuelt med neutralt opvaskemiddel på, altså sæbe uden parfume eller farve. Apparatet må ikke være koblet til strøm, når du rengør det. Brug aldrig sprit, opløsningsmidler eller rengøringsmidler med klor.

MASKEN

Tør masken af hver morgen, så du fjerner fugten i masken. Vask masken én gang om ugen i vand med neutralt opvaskemiddel. Skyl efter med rent vand, og tør masken forsigtigt med en tør klud. Hyppig rengøring forlænger maskens levetid væsentligt, og samtidig undgår du, at huden rødmer. Masken tåler ikke vaskemaskine/ opvaskemaskine, sprit, opløsningsmidler eller rengøring med klor.

HOVEDBÅNDET

Rengør hovedbåndet én gang om ugen. Det vaskes i hånden i varmt vand tilsat lidt neutralt opvaskemiddel.

SLANGEN

Tag slangen af apparatet 1 gang om ugen og skyl den i vand tilsat neutral opvaskesæbe. Skyl den grundigt med rent vand bagefter. Hæng derefter masken til tørre, så alt vandet løber ud. Slangen må ikke hænge i en bue, når den skal tørre, men skal hænge i fuld længde. Der må ikke være vand tilbage i slangen, når du kobler den til apparatet.

Når du tager slangen af apparatet, er det vigtigt, at du ikke trækker i den, men tager den af ved at tage fat i det grå gummi, som den sidder fast på apparatet med.

FUGTEREN

Tøm dagligt fugteren for vand og tør den grundigt af med en tør klud. Fugt-eren kan du vaske sammen med slangen i vand med neutralt opvaskemiddel én gang om ugen. Fugteren skylles grundigt efter vask. Tørres et sted uden direkte sollys. Er der kalkaflejringer i fugteren, kan du fjerne dem med en eddikeopløsning på 1 del eddike til 10 dele vand. [Tekst]

FILTERET

Du skal skifte det hvide luftfilter hver 3.-6. måned eller tidligere, hvis apparatet begynder at lugte. Filteret finder du bag en klap på siden af apparatet.

Kontrol af behandlingen

Som Bi-PAP-bruger skal du til kontrol en gang om året. Du får automatisk en tid til kontrol i digital post. Er du tilknyttet Ambuflex, vil du få et spørgeskema tilsendt, som du skal udfylde og sende ind til os en gang om året.

Er du nyopstartet bruger af BI-PAP, kan der i starten være brug for lidt hyppigere kontroller.

Hvis du oplever, at behandlingen ikke virker optimalt, eller at du får tiltagende træthedssymptomer, skal du kontakte afdelingen og ikke vente på indkaldelsen til årskontrollen.

Husk dit Bi-PAP-apparat

Medbring apparat og maske til kontrol

Medbring altid dit Bi-PAP-apparat og din maske, når du skal til kontrol hos os. Det er vigtigt, at du har begge dele med, da vi ellers ikke kan hjælpe dig med din behandling.

Medbring apparatet ved en eventuel indlæggelse (og bestil en ilt-connector hos os)

Medbring Bi-PAP-apparat og maske, hvis du skal indlægges på en anden afdeling. Du skal sove med apparatet på hospitalet, præcis som du gør hjemme.

Skal du opereres og i fuld bedøvelse, er det vigtigt, at du informerer anæstesilægen om, at du bruger BiPAP-apparat.

Under en indlæggelse skal personalet have mulighed for at tilslutte ilt til din Bi-PAP-maske. Til dette skal der bruges en iltconnector, som du kan bestille hos os.

Når du er på rejse

Bi-PAP-apparatet kan tilsluttes batteri i fx bil, båd og campingvogn med en adapter. Adapteren er ekstraudstyr, som du selv skal købe. Overnatter du i det fri, kan du også købe et batteri til dette.

Husk at tage en adapter med til strømforsyningen, når du skal til udlandet, så du også kan bruge Bi-PAP'-apparatet, når du rejser.

Medbring erklæring, hvis du skal flyve

Vær opmærksom på, at Bi-PAP-apparatet skal medbringes som ekstra håndbagage, hvis du skal ud at flyve. Apparatet kan ikke tåle stød og slag eller det tryk, der er i lastrummet. Når du har apparatet med i udlandet, er det vigtigt, at du har en erklæring på engelsk, der fortæller, hvad det er, du har med. Denne erklæring kan du få ved at kontakte os.

Kontakt og mere viden

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Søvncenter Nord – Sekretær

Tlf. 97 66 27 11 – tryk herefter 1

Vi træffes bedst: Mandag – fredag 8.00 – 14.00

Kontaktes ved bestilling, ændring eller aflysning af tid

Søvncenter Nord – Sygeplejersker

Tlf. 97 66 26 26

Vi træffes bedst: Tirsdag 8.30 – 9.30

Onsdag – fredag 8.00 – 9.00

Kontaktes ved spørgsmål til behandling

Det Centrale Hjælpemiddeldepot

Tlf. 97 66 61 06

Vi træffes bedst: Mandag – onsdag og fredag 9.00 – 14.00

Torsdag 9.00 – 16.00

Kontaktes for bestilling af filtre, slange eller en ny maske (af samme type, som du bruger nu)

Det Centrale Hjælpemiddeldepot

Det er Det Centrale Hjælpemiddeldepot, som udlåner CPAP-apparatet til dig. Du kan låne det, så længe du har behov for det.

Bruger du det ikke længere, skal du kontakte Søvncenter Nord, så vi kan afklare, om du stadig har behov for at bruge det. Først derefter kan du aflevere det på hjælpemiddeldepotet.

Hvis du får behov for nye dele til dit CPAP-apparat, såsom ny maske, filtre eller slange, skal du kontakte Det Centrale Hjælpemiddeldepot.